ZAKUPIONO

Od LOGYSTONSKI 200 AntyRWANGLY TYALKOMENO

CHO

MIEJSKINJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ

im. LUDWIKA WARYŃSKIEGO

W LODZI

Nr. 17634 dn. 15.05 1984 r.

ЕЖЕГОДНИКЪ Общества Земледъльческихъ Колоній

И =

РЕМЕСЛЕННЫХЪ ПРІЮТОВЪ

за 1910 11 годъ.

Часть II.

(изданъ Совътомъ Управленія Отказа гр. Кицкаго).

ROCZNIK

Towarzystwa Osad Rolnych

PRZYTUŁKÓW RZEMIEŚLNICZYCH

za rok 191011.

Część II.

(wydany staraniem Rady Zarządzającej zapisem hr. Kickiego).

-x0%+ R. 1910-1911

WARSZAWA,

Drukarnia Polska, Warszawa, Szpitalna 12. 1311-A

ZAKUPIONO

od Warszawskiego

Andykwariadu Naukowego

dla

BIEKKIEJ BIBLIOTEKI PBBLICZNEJ

Im. LUDWIKA WARYNSKIEGO

NETTHOSYdn. 15:05 1984.

ЕЖЕГОДНИКЪ Общества Земледъльческихъ Колоній

- H -

РЕМЕСЛЕННЫХЪ ПРІЮТОВЪ

за 1910 11 годъ.

Часть II.

(изданъ Совѣтомъ Управленія Отказа гр. Кицкаго).

ROCZNIK

Towarzystwa Osad Rolnych

PRZYTUŁKÓW RZEMIEŚLNICZYCH

za rok 1910 11.

Część II.

(wydany staraniem Rady Zarządzającej zapisem hr. Kickiego).

→%0%+-

WARSZAWA, Drukarnia Polska, Warszawa, Jasna 18/20. 1913.

O THE THE

Совъта Управленія Отказа Гр. Кицкаго

SPRAW OZDANIE

Rady Zawiadującej Zapisem Hr. Kickiego

ta rok gospodarczy 1910/11.

Въ продолжени отчетнаго 1910-11 года Совѣтъ Отказа засѣдалъ четыре раза. Члены Совѣта посѣтили имѣнія Орловъ, Собѣшинъ и Ржички и присутствовали на торжественномъ актѣ въ Бржезовой въ сельско-хозяйственной школъ.

Въ Совътъ быль приглашенъ въ началъ года г. Станпелавъ Лесніовскій вмѣсто г. Антона Гурскаго. который подаль свою отставку. Въ концъ отчетнаго года умеръ Членъ Совъта и бывшій опекунъ отказа г. Брониславъ Дмоховскій; подали въ отставку изъ Комитета Общества Земледельческихъ колоній и заявили намфреніе выйти изъ состава Совфта г. г. графъ Станиславъ Лубенскій и Людовикъ Сайкевичь. Обф отставки были приняты Комитетомъ съ глубокимь сожальніемъ. Графъ Лубенскій быль членомъ Совъта 21 годъ, а предсъдателемъ 17 лътъ: благодаря его иниціативъ и опытному веденію дъла благосостояніе нижній значительно повысилось и приносить доходь, который позволяеть осуществовлять задачи Отказа. Г. Сайкевичъ былъ членомъ Совъта 12 лътъ и служилъ ему всегда добрымъ совътомъ и опытомъ, который пріобрать долголатнимь трудомь въ качествѣ сельскаго хозянна.

Па засѣданіи Комитета Земледѣльческихъ Колоній, бывшемь въ Іюнѣ мѣсяцѣ 1911 года рѣшено пригласить въ Комитеть на освободившіеся мѣста въ Совѣтѣ Отказа г. г. Людовика Гурскаго, Юліана Флорковскаго и Антона Венявскаго.

W ciągu roku sprawozdawczego 1910/11 Rada Zapisu odbyła 4 posiedzenia, członkowie jej byli w Orłowie, Sobieszynie i Rzyczkach, oraz na akcie uroczystym w szkole rolniczej w Brzozowej. Do Rady powolany został w początku roku p. Stanisław Leśniowski w miejsce pana Antoniego Górskiego, który podał się do dymisji.

Pod koniec roku sprawozdawczego zmarł czlonek Rady i były opiekun Zapisu pan Stanisław Dmochowski, zgłosili zaś swoje dymisje z komitetu Towarzystwa Osad Rolnych i oświadczyli zamiar opuszczenia Rady pp. Stanisław hr. Lubieński i Ludwik Sajkiewicz. Obie dymisje zostały przez Komitet Towaczystwa z wielkim żalem przyjete. Hrabia Łubieński był członkiem Rady lat 21, a przewodniczył jej lat 17. Dzięki jego inicjatywie i dobrym zarządzeniom majatki Zapisu znacznie się podniosły i przynoszą dochód mogący sprostać zadaniom Zapisu. Pan Sajkiewicz był członkiem Rady lat 12 i służył jej zawsze trzeźwą radą i doświadczeniem zdobytem długoletnią owocną pracą na roli. Na posiedzeniu Komitetu Osad Rolnych odbytem w Czerwcu 1911 roku postanowiono zaprosić do Komitetu w celu zastapienia opróżnionych miejsc w Radzie Zapisu panów: Ludwika Górskiego, Juljana Florkowskiego i Antoniego Wieniawskiego.

Относительно постройки костела въ Орловѣ дѣло подвинулось пастолько, что разрѣшеніе на постройку костела не подлежить сомнѣнію, съ тѣмъ ограниченісмъ однакожъ, что Орловъ не будетъ самостоятельнымъ приходомъ, но получитъ разрѣшеніе на постройку костела филіальнаго, т. е., что всѣ издержки на содержаніе костела и ксендза будуть покрываться доходами съ имѣнія.

орловъ.

Въ отчетномъ году имѣніе Орловъ дало 26875 рублей противъ 6429 рублей предидущаго года, при чемъ доходъ съ лѣса составилъ сумму въ 21771 р. Все возрастающая поверхность земли подъ корнеплоды составляла: подъ свекловицей 87 морговъ, подъ картофелемъ 133 морга, съ результатомъ для свекловицы 100 и для картофеля 85 корцевъ съ морга. Рожь и ишеница дали по 11 корцевъ съ морга. Въ отчетномъ году расходы на улучшеніе хозяйства составили свыше 6000 рублей, при чемъ главную статью расхода составила постройка копюшии въ Орловъ деревянномъ, и каменныхъ погребовъ для храненія картофеля, предназначенныхъ для пользованія прислуги въ Орловъ-Мурованомъ.

собъщинъ.

Доходу было 12350 рублей противъ 7900 рублей предидущаго года. Урожай вообще былъ средній, рожь дала 9 корцевъ съ морга, пшеница 11 корцевъ, по картофель только 85 корцевъ. Значительная часть

Sprawa budowy kościoła w Orłowie posunęła się na tyle, że otrzymanie pozwolenia na budowę nie ulega już wątpliwości, z tem ograniczeniem jednak, że Orłów nie będzie samodzielną parafją, ale otrzyma pozwolenie na budowę kościoła filjalnego, t. j. że całe koszty utrzymania kościoła i księdza ciążyć będą na majątku.

ORŁÓW.

Dał w roku sprawozdawczym dochodu 26.875 r. wobec 6.429 rb., które dał w roku poprzednim. W tem dochód z lasu wyniósł 21.771 rb. Powiększająca się stale przestrzeń okopowych wynosiła morgów: pod burakami 87, pod kartoflami m. 133—z rezultatem dla buraków 100 korcy, a dla kartofli 85 korcy z morgi. Żyto i pszenica wydały po 11 korcy z morgi. W roku sprawozdawczym nowe nakłady wyniosły przeszło 6000 rubli, w czem główną pozycję stanowi budowa stajni fornalskiej w Orłowie Drewnianym i murowanych piwnie dla przechowania kartofli dla służby dworskiej w Orłowie Murowanym.

SOBIESZYN.

Dał dochodu 12.350 wobec 7900 rb. w roku zeszłym. Urodzaj na ogół był średni, żyto dało 9 korcy z morgi, pszenica 11 korcy, ale kartofle zaledwie 85 korcy. Nowe nakłady pochłonęły znaczną część dochodu. Wybudowane zostały: porządny murowany dom dla

доходовъ была употреблена на улучшение хозяйства. Построенъ каменнный домъ для лъсника, окончена постройка лабораторін опытной станцін и начата постройка печи и сушильни для фабрики дреновъ въ Собъщинъ.

РЖИЧКИ.

Отчетный годъ въ Ржичкахъ былъ нормальный. Благодаря энергичному содъйствио арендатора г. Коемифе замъна крестьянскихъ участковъ въ лъсахъ имъния значительно подвинулась впередъ. Обмъненный участки немедленно были засажены ольхой 40000 итукъ которой было выписано изъ Германіи.

Общій балансь показываеть перевісь доходовь надь расходами въ суммі 2395 руб. 90 коп. кромі расходовъ капитальныхъ, употребленныхъ на меліорацію иміній въ суммі 15465 рублей.

Необходимо обратить внимапіе, что расходы на ціли отказа съ каждымъ годомъ возрастають. Въ отчетномъ году расходы составили сумму въ 42162 рубля противъ 39397 руб. издержанныхъ въ предидущемъ году. Въ суммѣ этой расходы на сельско-хозяйственную школу въ Бржозовой составили 17000 рублей, т. е. больше на 2000 руб. чёмъ въ предидущемъ году.

gajowego, wykończone zostało laboratoryum stacyi doświadczalnej oraz rozpoczętą została budowa pieca i suszarni dla mającej powstać w Sobieszynie fabryki drenów.

RZYCZKI.

Rok sprawozdawczy w Rzyczkach był normalny Dzięki energicznej pomocy dzierżawcy p. Koempffego zamiana enklaw włościańskich w lasach dworskich znacznie się posunęła. Zamieniane enklawy są natychmiast obsadzane olszyną, której 40.000 sztuk sprowadzono z Niemiec.

Ogólny bilans zamyka się przewyżką dochodów nad rozchodami w sumie rb. 2395 k. 90; oprócz wydatków kapitalnych użytych na meliorację majątków i wynoszących rb. 15.465

Zwraca się uwagę, że wydatki na cele Zapisu corocznie wzrastają. W roku sprawozdawczym wyniosły one 42.162 rb. wobec 39.397 rb. w roku poprzednim wydanych. W sumie tej wydatki na szkolę rolniczą w Brzozowej wyniosły 17.000 rb. t. j. więcej o 2000 rb. jak w latach poprzednich.

БАЛАНСЪ

Центральной Администраціи Легата.
Гр. Каетана Кицкаго
за 1910/11 годъ.

Имвніе

имьющее пространства

Балансь открытін

АКТИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Kaeca.				
Наличными	Committee of the Control of the Cont		1747	96
2. Сельское Хозяйство.				
Остатокъ зерна			2875	29
3. Inca.				
Остатокъ лѣсный			7694	14
4. Винокуренный заводъ.				
Остатокъ спирта			3688	00
5. Кирпичный заводъ.				
Остатокъ кирпича			- 2675	05
	AND THE PROPERTY OF THE PROPER		18678	44
	ľ			

дрловъ,

459 мор. 148 пр. = 2346 дес.

1 іюля 1910 года.

ПАССИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Тіредиторы.				
Залогъ арендатора молока.	500	_		
" винокура	500		800	
Сальдо			17878	4∔
`				
·				
	. :	·		
			,	
	1			
			18678	44
	1. Кредиторы. Залогъ арендатора молока. " винокура Сальдо	1. Кредитори. Залогъ арендатора молока . 500 " винокура 500 Сальдо	1. Кредиторы. Залогъ арендатора молока . 500 — " винокура 500 — Сальдо	1. Кіредиторы. 300 — Залогъ арендатора молока . 500 — " винокура 500 — Сальдо 17878

Приходы и расходы въ

приходъ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Сельское хозяйство. Отъ продажи хлѣбнаго зерна Ординарія служ. по лѣсу. " " огороду " винок. зав " по цѣли записи . " служ. по кирпич. зав. Отъ продажи инвентаря	1164 146 10167 230 56 247 92 158 170 54	41 90 12 09 50 80 73 77 74 45	26367 11745 20367 724 626 19 3071	02 04 49 74 - 98
			62921	27

импьніи дрловъ за 1910/11 годъ.

РАСХОДЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Сельское хозяйство. За купленное зерно	5219 1584	30 53	12275 1377 6494 41 2115 10512 201 4803 3668 8079 4613 2875 5866	25 60 98 10 52 74 40 83 24 24 92 29 16

- // //	приходъ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
	2Тысное хозяйство. Отъ продажи дерева За дерево на нужды имънія " на меліорацію " на содерж. строеній " для кирпич. завода " для вин. зав " для огорода " для рыболовства . " для рыболовства . " на цъли записи . " на лъсъ и на сер. Остатокъ 1-го іюля 1911 г.	4613 1939 197 494 5188 54 13 76 4257	92 97 18 85 80 38 36 88 59	18322 14853 8612 41769	93 01 64
	3. Винокуренный заводы. За доходы			17188 1377 4797 23363	23 60 70 53
	4 Кирпичный заводы. За доходы	68 304	05 20	134 372 3335 3842	40 25 80 45
	5. Огородъ. За доходы		- -	662 171 834	99 72 71

	РАСХОДЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
	2. Лисное хозяйство. За расходы черезъ кассу паерно лѣснымъ служит. молоко паерево на счетъ сервит. на дороги и мосты парабът па дороги и мосты парабът па дороги и мосты парабът па для лѣсн. служит. Подати парабът па дминистрат.	1164 247 3822 39 396 900 525	41 80 30 9 	6403 6894	35 80
	Остатокъ 1-го іюля 1911 г. Прибыль		,	7694 207 77 41769	14 35 64
-	3. Винокуренный заводт. За расходы	10167 158 5188	12 77 80	4911	58
	 ¼ жалованія администратора Подати	900 115	<u>46</u>	14559 3688 234	15
	1 Грновив			25563	53
	За расходы	· 36 54	50 45	415	45
	" дерево	494	85	585 2 673 1 7 0	80 05 15
	5. Огородъ.			5842	45
	За расходы	146	90 73	543	7 0
	" молоко	92 51	- ~~7~~ 3	291	01
				854	71
i	ľ	1	•	i.	

СОБРАНІЕ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Прибыли. Сельское хозяйство Лъсное ", Винокуренный заводъ Кирпичный заводъ			5866 20777 234 170 27047	16 55 00 15 66

5

АКТИВ	Ь	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Остатокъ открытія " прибыли				17878 26875	43 94
	1			44754	38

Балансъ закрытія

1. Kacca.		
Наличными въ кассѣ	1056	81
2. Сельское хозяйство.		
Остатокъ зерна	3071	98
3. Лъсное хозяйство		
Остатокъ лѣсный	8612	01
4 Винопуренный заподъ.		
Остатокъ спирта	4797	70
5. Кирпичный заводь.		
Остатокъ кирпича	3335	80
	20874	30

СОБРАНІЕ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Убытки. Огородъ			171 26875 27047	72 94

A A H C &

ПАССИВ	Ь	Руб.	коп.	Pyő.	коп.
Въ главную кассу На меліораціи . На новыя постройкі На цѣли записи . На постройку косте Сал	 1 ла	5402 2763	81 29	12000 6166 4732 1881 19974 44754	10 18 80 30 38

1-го іюля 1911 года.

1. Кредиторы. Залогъ арендатора молока. " винокура	300 600		900 19974	30
		.	20874	30

Имыніе

имъющее пространства 3366

Валансь открытія

АКТИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп
1. Tracca.				
Наличными			204	7 2
2. Сельское хозяйство.				
Остатокъ зерна			2579	50
3. Лисное хозийство.				
Остатокъ лъсный			5812	00
			8596	02

w todai/

морговъ 248 пр. — 1732 десятинъ.

1-го Іголя 1910 г.

L.W.

 ПАССИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Сальдо			8596	02
,				
			8596	02 A

Приходы и расходы имъ

приходъ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Сельское хозяйство.				
Отъ продажи зерна и корма			12139	75
Ординарія служителямъ при лѣсахъ	834	66		
Ординарія служителямъ при огородъ	108	00		
Ординарія служителямъ на цѣли записи.	521	93		
Ординарія служителямъ опытной станціи	909	56		
Ординарія на постоянные до-	135	00	2508	15
Отъ продажи инвентаря За молоко для сельско-хо- зяйственной школы	770	57.C	4273	94
 За молоко служителямъ ого-	7 30	76		
рода	87	61		
бътныхъ	. 167 482	88 88	1469	13
Сърыбнаго хозяйства			10715	47
Непредвиденные			35 837	20 70
			31979	33
2. Огородъ.				
За проданные продукты Ординарія сельск. хозяйству	114	07	593	56
" опытной станціи. " цълямъ записи	180 24	13 81	319	01
		ļ	912	<u>57</u>

нія Собъшинъ за 1910/11 г.

РАСХОДЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Сельское хозяйство. Покупка зерна и корма	1856 205	94 85	9125 114 2 578 1427 1576 3194 46 2042 1481 3667 1983 2579 4159 31979	09 07 80 06 64 56 93 20 79 54 26 65 30 44 33
2. Огородъ. Расходы черезъ кассу	108 87 6	60 30	521 201 188 912	70 90 97 57

3. Лысное

	приходъ	Руб. ,	коп.	Руб.	коп.
	Отъ продажи дерева	1007	65	7776	24
	Дерево на нужды имѣнія , , меліораціи , для опытн. станціи .	1983 525 708	70 85		
	" для опытн. станціи . " " сельхоз. школы " на пост. доходы	515 1 3 9	10 10		
	" для цъли записи .	556 6	00 50		
	" " служоы огорода. Дерево для служителей кир- пичнаго завода	1176	40		
	Дерево для служ. при лѣсѣ Остатокъ ½, 1911 г.	156	00	5367 2954	10 80
	,,			16098	14
:	4. Кирпичный заводь.			400	00
	Отъ продажи кирпича	2 280	80	402	80
	За кирп. для опытн. станціи За кирпичъ на меліораціи	1713	60	1996	40
	5. Чинши.			2399	
	Доходы черезъ кассу.			2256	. 05
				2236	05
	СОБРАНІЕ.			-	
¥2 .	Прибыли				
	Сельское хозяйство			4159 5916	44 39
	Огородъ	-		188 191	97 71
	Постоянные доходы			1893	92
ļ		1	1.	12350	43

хозяйство.

РАСХОДЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп-
Расходы черезъ кассу За зерно для служителей . За дерево	854 156	66 00	3079	09
Подати	300		1290 5812	66 00
Прибыль			5916	_ 39
			16098	14
4. Кирпичный заводъ.				
Расходы черезъ кассу Дерево			1031 1171 196	09 40 71
	-		2399	20
5. Чинши.				
Расходы черезъ кассу	135		68	03
Сельск хозяйству	139	10	274 1893	10 92
			2236	05
СОБРАНІЕ.		,		
Убытки.				
Прибыль			12350	43
		ľ	12350	43

5 a

АКТИВЪ	Руб.	коп	Руб.	коп.
Остатокъ открытія баланса Сальдо дохода Взято начальными			8596 12350 4000	02 43 —
			-	
	and the second s		24946	45

Балансъ закрытія

АКТИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Kacca.				
Начальными въ кассъ			31 80	92
2. Сельское хозяйство.				
Остатокъ зерна			837	70
3. Іпсное хозяйство.	İ			
Остатокъ лесный			2954	80
y 1 mays			6973	42

Aanco.

 ПАССИВЪ	Руб.	коп	Руб.	коп.
Цѣли записи	3095 5533	50 03	4011 8628 3640 1696 6975	06 55 18 26 42
			24946	45

l-го іюля l9ll r.

	ПАССИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
	Сальдо			6973	42
j					
				6973	42

Импьніе Ржички

имьющее проетранетва

	приходъ	Руб.	коп.	Руб.	коп
	За аренду			7015 13565	86 27
					,
				7 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20	
The second secon				20581	13

въ Талиціи. 1996 Австрійскихъ морговъ.

РАСХОДЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Возвратъ арен за пахат поля Содержаніе Церановичи Путевыя издержки Лъсныя культуры, жалованіе и ордин лъсник объъзды и почт изд			1042 155 • 3555 2298 13548	52 97 50 85 29
			20 581	13

Домъ въ

АКТИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Доходъ			3953 1430 700	
			6085	

домъ на

Доходъ	-	675	~~-~~
. •		675	

фольваркъ Шамоцинъ и

Убыль	• •		201	26
•				
			201	26

Варшавь.

пассивъ,	Руб.	коп.	Руб.	коп
Расходы			2449 3635	51 49
			6085	

Прагъ.

Прибыль		675	
	·		٠
		675	

Юзефинъ.

Судебныя издержки		201	- 26
	, i		,
		201	26

demi's ubngerun

прибыли	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Доходъ съ имѣнія Орловъ			26875	94
" " Собъ- щинъ " " Ржички .			12350 13548	43 29
,, съ домовъ въ Варшавъ			3635	49
Доходъ съ имѣнія съ дома на Прагѣ ,, за купоны			675 3675	<u>-</u>
% съ Учетн. Банка 244.25 за дрен. въ Ржичкахъ 494.50.	73 8	7 5		
% выд. Учетн. Банку 60.12 4% отъ залога 5000 коп. 80.00	140	12	598 2595	65 90
	1.			
		and the control of th		
				:
Переносъ			63754	80

и убыли.

убыли	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Цъли записи.				
На нужды костеловъ и зау покойныя мессы по гр. Кицкомъ въ Варшавѣ, Орловѣ, Собѣшинѣ и Ржичкахъ. Пенсіонеры и пособія жертвамъ пожара и бѣднымъ въ Варшавѣ	822	85		
въ Ржичкахъ 156.80 На леченіе въ дер.	1925	02		
Орловѣ 2213.03 На леченіе въ дер. Собѣшинѣ 987.15 На леченіе въ дер.				
Ржичкахъ 1.56 Содержаніе практикан- товъ въ Орловъ . 735.55 Содержаніе практркан-	3200	7 4		
товъ въ Собѣшинѣ 832.10	1567	65	•	
Подписка на газеты въ Орловъ 84.00 въ Ржичкахъ 3.92 Училищ и пріютамъ	87	92		
въ Варшавѣ 157.50 въ Орловѣ 700.85 въ Собѣшинѣ 530.86				
въ Ржичкахъ 527.75 Мелкіе (Орловъ 579.24	1916	96		
расходы Собъщинъ. 226.09	805	33		
Переносъ	805	35		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·

привыли	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Съ переноса			63754	80
			·	
\				
			63754	80

	убыли	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Ì	Съ переноса			54628	17
	Издержки принятія гостей. Общ. Земледъл. Колоній На постр. кост. въ Орловъ Содержаніе сель. хоз. школы Содержаніе опытн. станціи	83 3930	85 00	14340 1931 17050 8840	29 80 26 18
	Ремонто Орловъ.				
	Въ сельск. хоз. и вин. 3402.84 новыя постройки 2763.29	6166	10		
	въ Собѣшинѣ . 3095.50 новыя постройки 5533.03 въ Ржичкахъ дренажъ .	8628 670	53 91	15465 57628	54 07
	' Расходы по управленію.			9	
	Жалованіе попечителя	1500 700 7 00 240 442 300	10 50 —	3882	60 87
	Земскому Кредитному Общ. Судебныя издержки	,		2042 201	26
-				63.754	80
ŀ					
1	J	ĺ	,		

Балансъ закрытія

	АКТИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
Вт За Вн Ра От Со Уч Ка	Процентные бумаги. Земск Кредит. Общест. 45050	62922 15000 6780 3400	80	88102 19974 6975 9922 800 5230, 131003	888 30 42 52 50 62

Предсъдатель Завъдующаго Опекунъ записи Гр. Каътана Кицкаго

Ревизіонная комисія: Д-ръ Іосифъ Подхорскій Bладиславъ Новицкій Д-ръ K. Рыхлинскій

1-50 Люля 1910 г.

ПАССИВЪ	Руб.	коп.	Руб.	коп.
1. Залоги.				
Пящинскій	600 500 500			
Кемпфе 1800— наличными 1960—	3760		5360	
Переходныя суммы			275	7 6
2. Капиталъ.	127763	76		
Перевышка расходовъ надъ доходами	2395	90	125367	86
			131003	62
·				
			•	
			4.00	

Совѣта Людовикт Гурскій Константинт Комеровскій.

BILANS Admistracyi Centralnej

zapisu śp. hr. Kickiego

za rok 1910/11.

Dobra

mają przestrzeni

Bilans otwarcia

STAN CZYNNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
1. Kasa.		1		
Gotowizna w kasie			1747	96
2. Gospodarstwo rolne.				0
Pozostałość zboża			2875	29
3. Gospodarstwo leśne.				
Pozostałość leśna			7694	14
4. Gorzelnia.				
Pozostałość okowity			3 688	00
5. Cegielnia.			0.077	0.5
Pozostałość cegły			2673	05
			18678	44

drlów,

4596 morg. 148 pren. (dziesięcią 2346) 1 lipca 1910 r.

	STAN BIERNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
	1. Wierzyciele.	,			
	Kaucya pachciarza	300	_		
	" gorzelanego	500		800	_
	Saldo	,		17878	44
4	·				
					•
1					
				18678	44
China					

Dochody i rozchody w

PRZYCHOD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Ze sprzedaży zboża i paszy Wart. naturalii wyd. dla lasu " " " gorzelni " " " gorzelni " " na cel zap. " " dla cegielni Ze sprzedaży inwentarza . Wart. natural. wyd. (mleko) dla lasu Wart. natural. wyd. (mleko) dla ogrodu Wart. natural. wyd. (mleko) dla gorzelni Wart. natural. wyd. (mleko) dla gorzelni Wart. natural. wyd. (mleko) na cele zapisu Wart. natural. wyd. (mleko) na cegielni Ze sprzedaży ryb Nieprzewidziane Pozostałość w d. 1/7 1911 r.	1164 146 10167 230 36 247 92 158 170 54	41 90 12 09 50 80 73 77 74 45	26367 11745 20367 724 626 19 3071	02 04 04 49 74 - 98

dobrach Orlów za rok 1910/11

ROZCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
1. Gospodarstwo rolne. Kupno zboża i paszy Za wywar z gorzelni Kupno inwentarza Rybołówstwo Utrzymanie budowli Najem gospodarski Nieprzewidziane Mag. na potrzeb. gospodarsk. Nowe maszyny Podatki i ubezpieczenia Pensya zarządu służby oraz wydatki administracyjne Drzewo na potrz. dominium . Pozostałość w d. ½ 1910 r Czysty zysk	3219 1584	30 53	12275 1377 6494 41 2115 10512 201 4805 3668 8079 4613 2875 5866	
			62921	27

PRZYCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
2. Gospodarstwo leśne. Ze sprzedaży drzewa Drzewo na potrz. dominium . " na meljoracye " na utrzym. budowli . " dla cegielni	4613 1939 197 494	92 97 18 85	18323	70
" dla gorzelni	5188 51 13 76 4257	80 58 56 88 59	14833 8612 41769	95 01 64
3. Gorzelnia. Za dochody Za wywar			17188 1377 4797 23363	25 60 70 53
4 Cegielnia. Za dochody	68 304	05 2 0	134 372 3335 3842	40 25 80 45
5. Ogród. Za dochody Strata			662 171 854	99 72 71

ROZCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
2. Gospodarstwo leśne				
Za rozchody przez kasę Zboże służbie leśnej	1164	41	6403	35
Mleko " "	247 3822	80 —		
" na " komunikacyi " służbie leśnej	39 396	3 0		
1/4 pensyl administr Podatki	900 325		6894	80
Cysty zysk			7694 20777	14 35
3. Gorzelnia.			41769	64
Za wydatki Zboże dla gorzelni	10167	1 2	4911	58
Mleko dla "	158 3188	77 80		
1/4 pensyi administr Podatki	900 1 15	<u>-</u> 46	14539	15
Pozostałość w d. ¹ / ₇ 1911 r Czysty zysk			3688 234	
4. Cegielnia.		·	23363	53
Za rozchody	3 6	50	413	45
"zboze "mleko "drzewo	54 494	45 85	585	80
Pozostałość w d. ¹ / ₇ 1911 r Zysk			2673 170	05 15
5. Ogród.			5842	45
Za rozchody	1.40	00	545	7 0
"zboże	146 92 51	90 73 38	291	01
" drzewo	- 31	- 00	834	71

ZEB	RANIE	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Gospodarstw Gorzelnia .	yski. o rolne leśne			5866 20777 234 170 27047	16 35 00 15 66

STAN CZYNNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.	
Saldo bilansu otwarcia Saldo dochodu			17878 26875	44 94	
			44754	38	
Bilans zamknięcia					

1056	81
3071	98
8612	01
4797	70
3535 208 7 4	<u>80</u> <u>30</u>
	3071 8612 4797 3335

ZEBRANIE	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Straty. Ogród			171 26875	72 94
			27047	66

STAN BIERNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Do kasy głównej	3402 2763	81 29	12000 6166 4752 1881 19974 44754	10 18 80 30 38

w d. 1 Lipca 1911 r.

Kaucja	1. Wierzyciele pachciarza na śmietankę . Saldo	• •	300 600	 900 19974	30
				20874	30

Dobra

przestrzeń 3366 mórg

Bilans otwarcia w d.

STAN CZYNNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
1. Kasa. Gotowizna w kasie			204	72
2. Gospodarstwo rolne.				
Pozostałość zboża			2579	3 0•
Pozostałość leśna			5812 8596	00

Sobieszyn,

248 pr. = (1732 dziesięcin).

1 Lipca 1910 r.

	STAN BIERNY	Rub.	kop.	, Rub.	kop.
	Saldo			8596	02
,	· .				
ļ					
			ļ	8596	02

Dochody i rozchody w do

PRZYCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
 1. Gospodarstwo rolne. Ze sprzedaży zboża i paszy Wartość natur. służbie leśnej """ogrodow. ""na cele zapisu ""dla stac. doś.	834 108 521 909	66 00 93 56	12139	75
" " na doch. stale Ze sprzedaży inwentarza Mleko dla Szkoły rolniczej . " " służby ogrodowej. " gracjalistom i biednym	135 730 87 167	76 61 88	2509 4273	15 94:
" dla stacyi doświadczal. Rybołówstwo Nieprzewidziane Pozostałość w d. ¹ / ₇ 1911 r	482	88	1469 10715 35 837 31980	13. 47 20 70 34
$2. Ogr\'od.$			593	56
Za sprzedane produkta Wart. natur. gospodarst. roln. " st. doświadczaln.	114 180 24	07 13 81	912	01
" " celom zapisu	·			

brach Sobieszyn za rok 1910/11.

ROZUHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
I. Gospodarstwo rolne. Kupno zboża i paszy Za wydane z ogrodu	1836 205	94 85	9125 114 2 578 1427 1576 3194 46 2042 1481 3667 1983 2579 4159 31979	09 07 80 06 64 56 93 20 79 54 26 65 30 44 33
2. Ogród. Wydatki przez kasę Zboże służbie ogrodowej Mleko " " Drzewo " " Czysty zysk	108 87 6	60 30	521 201 188 912	70 90 97 57

3. Gospoda

PRZYCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Ze sprzedaży drzewa Drzewo na potrz. dominium na meljoracye	1983 325 708 515 139 356 6 1176 156	65 70 85 10 10 00 30 40 00	5367 2954 16098	10 80 14
Ze sprzedaży cegły Za wydaną cegłe gospodarstwu rolnemy Za wydaną cegłe st. doświadczalnej	2 280 1713	80 — 60	402 1996 2399	80 40 20
Dochody przez kasę Z E B R A N I E.			2236 2236	05 05
Zyski				
Gospodarstwo rolne			4159 5916 188 191 1893	44 39 97 71 92 43

estwo leśne.

ROZCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Za wydane przez kasę Za zboże służbie leśnej	834 156	66 00	30 7 9	09
Za drzewo " " · · · · Podatki · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	300		1290 5812	66 00
Czysty zysk			5916	<u> 59</u>
			16098	14
	·			
4. Cegielnia.				
Wydatki przez kasę Drzewo	,		1031 11 7 6	09 40
Czysty zysk	•	<u> </u>	191	71
			2399	20
5. Dochody state.				
Wydano przez kasę Gospodarstwu rolnemu	135		68	03
leśnemu	.1 3 9	10	274 1893	10 92
Czysty zysk			2236	05
ZEBRANIE.				-
Straty.				
Czysty zysk			12350	43
3				
			12350	43

Bi

		-		
STAN CZYNNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Saldo bilansu otwarcia Saldo dochodu			8596 12350 4000	02 43 —
		ļ	24946	45

Bilans zamknięcia

STAN CZYNNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
1. Kasa.				
Gotowizna w kasie			3180	92
2. Gospodarstwo rolne.		.]	• •	
Pozostałość zboża			837	.70
3. Gospodarstwo leśne.				
Pozostałość leśna.		,	2954	80
		ľ	6973	42

lans.

STAN BIERNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Na cele zapisu	3095 5533	50 03	4011 8628 3640 1696 6973	06 55 18 26 42
			24946	45

w d. 1 Lipca 1911 r.

STAN BIERNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Saldo			6973	42
• ·	•	The state of the s		
			6973	42

Dobra mają przestrzeni mor

	PRZYCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
	Z dzierżawy			7015 13565	86 27
	·	,			
`				20581	13

Rzyczki. gów Austrjackich 1996.

 ROZCHÓD	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Zwrot dzierżawy na pola pod Kultury			1042 135 3555 2298 13548	52 97 50 85 29
·	-		20581	13

D	0	m	W
---	---	---	---

STAN CZYÑNY	Rub	kop.	Rub.	kop.
Dochód z domu przez kasę. Lokal dla Stow. Osad Rolnych Lokal dla zapisu			3953 1430 700	
	·		6085	_

Posesya na

Dochód z dzierżawy	٠	٠	•		675	
					675	

Folwark Szamo

Strata		201	2 6
	,	201	26

Warszawie.

STAN BIERNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Za rozchody			2449 3635	51 49
			6085	

Pradze.

Czysty	zysk .		675	
	:	1		
			675	

cin i Józefin.

	Koszta procesu	201	2 6
:		201	26

dgólne zyski

				3 - 47	
Cignia and	ZYSKI	Rub.	kop.	Rub.	kop.
, mad thanks	Dochód z Orlowa			26875 12350 13548 3635 675 3675	94 43 29 49 — 12
	% z Banku dysk 244.25 "za dren w Rzyczk 494.50	738	75		,
	wyd. Bank dysk. 60.12 4% od kaucyi 5000 kor. 80.00	140	12	598	63
	Przewyżka rozch, nad doch.			2395	90
	Do przeniesienia			63754	80
		-			

i straty.

STRATY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Cele zapisu.	:			
Potrzeby kościołów i msze św. za duszę ś. p. hr. Kickiego w Warszawie Orłowie, Sobieszynie i Rzyczkach	822 1925	82		
Koszta zdrowia: w Orłowie	3200	74		
Koszta utrzymania praktyk: w Orłowie 735.55 w Sobieszynie 832.10	1567	65		
Prenumerata pism: w Orlowie 84.00 w Rzyczkach . 3.92	87	92		
Szkoły i ochronki: w Warszawie 157.50 w Orlowie 700.85 w Sobieszynie 530.86 w Rzyczkach 527.75	1916	96	·	
Rocz. drob. Orłów 579.24 cele zapisu Sobiesz 226.09	805	33		
Koszta przyjęcia rady i zwiedzających gości	83	85		
Do przeniesienia	83	85		

ZYSKI	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Z przeniesienia			63754	80
			·	
			63754	80

	STRATY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
	Z przeniesienia			54628	17
	Osady rolne cele zapisu Na budowę kościoła w Orłowie Utrzym. i nakł. na Szkołę rol. Nakłady na st. doświadczalną	39 30	. 00	14340 1951 17050 8840	29 80 26 18
	Meljoracye Orłów.				
	W gosp. rol. i gorzel. 3402.84 nowe budowle 2763.29 w Sobieszynie 3095.50	6166	10		
	nowe budowle	8628 670	5 3 91	15465 57628	54 07
	Koszta zarządu centralnego.			ÿ. 0 <u>-</u> 0	٠.
	Pensya opiekuna	1500 700 700			
	i różne drobne Drukowanie rocznika Sporządzenie bilansu Raty Tow. Kred. Ziemskiego.	240 442 300	10 50 —	3882 2042	60 87
İ	Koszta procesu fol. Szamocin			2042	87 26
				63.754	80

Bilans zamknięcia

	STAN CZYNNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
s de la constant de l	Papiery procentowe. W Tow. Kred. Z. LZZ 45,050 W Banku Dysk. 24,000 69,050 LZMW Poż. ros. z r. 1906 . 6750 Różne papiery jako kaucye Orłów Saldo Sobieszyn Saldo Bank Dyskontowy Saldo . Kasa Tow. Wzaj Kredytu w Rzyczkach Sumy przechodnie	62922 15000 6780 3400		88102 19974 6973 9922 800 5230 131003	88 30 42 52 50 62

Przewodniczący w Radzie Opiekun administracji zapisu

Komisja rewizyjna: Józef Podchorski Wład. Nowicki D-r. Rychliński

w d. 1 Lipca 1910 r.

STAN BIERNY	Rub.	kop.	Rub.	kop.
1. Kaucje.				
Piaszczyński LZMŁ M. Rytel "	600 500 500			
à 60 · · · · · 1800 Gotowizna 5000 kor · 1960 Sumy przechodnie · ·	3760		5360 27 5	7 6
2. Kapitał	127763	76		
Przewyżka rozchodu nad do- chodem	2395	90	125367	86
			131003	62
				in the same of the
	I	!	Ţ	1

Ludwik Górski K. Komierowski

ОТЧЕТЪ

по Собъшинской низшей сельско-хозяйственной школъ 1-го разряда за 1911/12 годъ.

SPRAWOZDANIE

z działalności Sobieszyńskiej szkoły rolniczej niższej I-go rzędu za rok 1911/12.

ОТЧЕТЪ

по Собъщинской низшей сельско-хозяйственной школъ 1-го разряда за 1911/12 годъ.

Общія свъдънія.

Собъшинская Низшая Сельско-хозяйственная Школа I-го разряда учреждена 3-го марта 1896 г. Варшавскимъ Обществомъ Земледъльческихъ Колоній и Ремесленныхъ Пріютовъ на средства, завъщанныя для этой цъли графомъ Кицкимъ.

Адресъ для простой и заказной кореспонденціи: почтстанціи Ивангродъ Люблинской губерніи, въ Собъшинскую Сельско-хозяйст. Школу на фольваркъ Бржозова. Адресъдля телеграммъ: Рыки, Сельско-хозяйственная Школа.

Школа состоитъ въ въдъніи Департамента Земледълія и на попеченіи Совъта отказа гр. Кицкаго предсъдателемъкотораго состоитъ г. Людовикъ Гурскій, опекуномъ г. К. Комеровскій, и Попечителя школы дъйствительнаго статскаго совътника Ивановскаго.

Курсъ ученія въ школѣ продолжается 5 лѣтъ и раздѣляется на приготовительный, 3 спеціальные классы и 1 годъпрактики въ частныхъ имѣніяхъ.

SPRAWOZDANIE

z działalności Sobieszyńskiej Szkoły rolniczej niższej 1-go rzędu za rok 1911/12

Wiadomości ogólne.

Sobieszyńska niższa Szkoła Rolnicza I-go rzędu została założoną 3 marca 1896 r. przez Warszawskie Towarzystwo Osad Rolnych i Przytułków Rzemieślniczych z funduszów, zapisanych na ten cel przez hr. Kickiego.

Adres dla korespondencji zwyczajnej poleconej: — St. Iwangród, gub. Lubelska, Sobieszyńska Szkoła Rolnicza w Brzozowej. Adres dla depesz: Ryki — Szkoła Rolnicza.

Szkoła zostaje w zawiadywaniu Departamentu Rolnictwa i znajduje się pod opieką Rady Zawiadującej zapisem hr. Kickiego, prezesem której jest p. Ludwik Górski, a opiekunem p. K. Komierowski, i Kuratora Szkoły Rz. R. St. L. Iwanowskiego.

Kurs nauczania w Szkole trwa lat 5 i dzieli się na kurs przygotowawczy, 3 klasy specjalne i I rok praktyki w majątkach prywatnych. Kandydaci odpowiednio przygotowani mogą wstępować do kl. I-ej. Przyjmowanie uczniów odbywa sie

Соотвътственно приготовленные кандидаты могутъ поступать въ І-й классъ.

Пріемъ учениковъ производится 16/29, 17/30 и 18/31 Августа, а выпускъ 9/22 Іюня.

Денежныя средства школы состоятъ:

- 1) изъ штатной суммы на содержаніе школы отъ Общества Земледъльческихъ Колоній;
  - 2) изъ платъ вносимыхъ учениками;
- 3) изъ доходовъ, выручаемыхъ съ имѣнія отведеннаго школѣ.

Ежегодная плата съ учениковъ пансіонеровъ—100 руб. а съ приходящихъ — 6 руб.

Для несостоятельных учениковъ отличнаго поведенія и отличныхъ успѣховъ въ теоретическихъ наукахъ и практическихъ занятіяхъ, Варшавское Общество Земледѣльческихъ Колоній назначаетъ ежегодно 20 стипендій по 100 руб.

Кромѣ того ежегодно значительное количество лицъ и нѣкоторыя Сельско-хозяйственныя Общества вносятъ плату за ученіе и содержаніе своихъ кандидатовъ.

Учебно вспомагательныя учрежденія при школѣ: Имѣніе 280 морговъ, въ которомъ принятъ сѣвноборишъ, и устроены: учебное поле, хмѣльникъ, ботаническій питомникъ, садъ съ питомникомъ и огородъ. Въ имѣніи находятся луги надъ рѣкой Вепржъ. Въ хозяйствѣ имѣются рабочія лошади, скотъ польской красной породы, свиньи большія бѣлыя англійскія, овцы простой породы, пчельникъ, молочная, кузница и столярно-плотничная мастерская.

Учебная часть.

1) Личный составъ служащихъ:

Управляющій Школой Станиславъ Феликсовичъ Домославскій, кончилъ курсъ въ Ново-Александрійскомъ Институтѣ Сельскаго Хозяйства и Лѣсоводства, управляетъ школой съ самаго ея учрежденія. Преподаетъ земледѣліе (10 уроковъ въ недѣлю) и свѣдѣнія по крестьянскому законодательству (2 уроки въ недѣлю).

16/2, 17/30 i 18/31 Sierpnia, a koniec roku szkolnego 9/22 czerwca.

Środki utrzymania Szkoły składają się:

- 1. z subsydyum stałego od Tow. Osad Rolnych z zapisu hr. Kickiego;
  - 2. z opłat wnoszonych przez uczni i
  - 3. z dochodów folwarku oddanego dla szkoły.

Opłata roczna od uczni pensyonarzy wynosi 100 rubli, a od przychodnich — 6 rubli.

Dla niezamożnych uczniów, wzorowych i celujących postępów w naukach, Warszawskie Towarzystwo Osad Rolnych z zapisu hr. Kickiego przeznacza corocznie 20 stypendyów po 100 rubli. Oprócz tego rok rocznie znaczna ilość osób prywatnych i niektóre Towarzystwa Rolnicze wnoszą opłatę za naukę i utrzymanie swoich kandydatów.

Naukowo-pomocnicze działy przy Szkole są następujące: folwark obszaru 280 mórg, na którym gospodarstwo płodozmienne, pole demonstracyjne, chmielnik, szkółkę botaniczną, sad ze szkółką drzew owocowych i ogród warzywny, do folwarku należą łąki nad rz. Wieprzem. W gospodarstwie utrzymuje się konie robocze, bydło czerwone polskie, świnie wielkie białe angielskie, owce rasy zwyczajnej, pasieka, zakład mleczny, kuźnia i warsztat stelmarsko-stolarski.

Dział naukowy

1) Skład osobisty ciała nauczycielskiego:

Zarządzający Szkołą, Stanisław syn Feliksa Domosławski, ukończył kurs nauk w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Nowej Aleksandryi, kieruje szkołą od jej założenia i wykłada rolnictwo (10 lekcyi na tydzień) i prawo włościańskie (2 lekcje na tydzień).

Законоучитель школы кс. Пахольскій, настоятель прихода Жабянка, преподаетъ законъ Божій съ 15-го Октября отчетнаго года.

Учитель г. Маріянъ Касперовичъ Чехъ, окончилъ курсъ наукъ въ Уманскомъ училищѣ Земледѣлія и Садоводства по І разряду, состоитъ на службѣ по учебной части 14 лѣтъ, все время въ Собѣшинской Сельско-хозяйственной Школѣ. Преподавалъ въ 1-ой половинѣ учебнаго года скотоводство (10 уроковъ въ недѣлю) и естествовѣдѣніе (8 уроковъ въ недѣлю) и во 2-ой половинѣ учебнаго года скотоводство (10 уроковъ въ недѣлю) и польскій языкъ (6 уроковъ въ недѣлю).

Исполняющій должность учителя, г. Александръ Остроменцкій, окончившій курсъ 7-го класснаго реальнаго училища въ Ловичѣ, преподаетъ практическую геометрію и землемѣріе (4 уроки въ недѣлю), черченіе (2 уроки въ недѣлю), химію и физику (6 уроковъ въ недѣлю) и ариометику (8 уроковъ въ недѣлю).

Исполняющій должность учителя г. Евгеній Меллеръ, окончившій Ловичское 7-ми классное реальное училище, преподавалъ естествовъдъніе въ приготовительномъ классъ (3 уроки въ недълю), географію (3 уроки), польскій языкъ (6 уроковъ). Съ 1-го Сентября г. Евгеній Меллеръ оставилъ занимаемую должность.

Исполняющій должность учителя г. Фр. Регульскій началь преподаваніе естествовѣдѣнія съ 15-го Сентября.

Учитель г. Генрихъ Осиповичъ Козловскій окончилъ курсъ наукъ въ Бѣльской Учительской Семинаріи, состоитъ на службѣ въ Собѣшинской Сельско-Хозяйственной Школѣ 16 лѣтъ, преподаетъ русскій языкъ (12 уроковъ въ недѣлю), исторію Россіи (4 уроки) о географію Россіи (1 урокъ). *

Садовникъ г. Сигизмундъ Осиповичъ Држевецкій, окончившій курсъ въ школѣ садоводства при Помологическомъ саду въ г. Варшавѣ, руководитъ практическими занятіями учениковъ въ саду, питомникѣ и огородѣ, и преподаетъ садоводство и огородничество (4 уроки въ недѣлю).

Prefekt szkoły ks. Pacholski, proboszcz parafji Żabianka wykłada naukę religii od 15 października r. sprawozdawczego.

Nauczyciel p. Marjan syn Kacpra Czech, ukończył kurs nauk w Humańskiej szkole gospodarstwa wiejskiego i sadownictwa ze stopniem I rzędu, pozostaje na służbie w szkole 14 lat, w I półroczu roku szkolnego wykładał hodowlę inwentarza (10 lekcyi na tydzień) i nauki przyrodnicze (8 lekcyi na tydzień), w II półroczu hodowlę inwentarza (10 lekcyi na tydzień) i język polski (6 lekcyi na tydzień).

Pełniący obowiązki nauczyciela, p. Aleksander Ostromęcki, ukończył kurs nauk w 7-io klasowej szkole realnej w Łowiczu, wykłada geometryę praktyczną i pomiary gruntu (4 lekcye na tydzień), kreślenie (2 lekcye na tydzień), chemję i fizykę (6 lekcyi na tydzień) i arytmetykę (8 lekcyi na tydzień).

Pełniący obowiązki nauczyciela p. Eugenijusz Meller, ukończył kurs nauk w 7 io klasowej szkole realnej w Łowiczu, wykłada nauki przyrodnicze (3 lek. na tydzień) geografję (3 lek. na tydzień) i język polski (6 lek. na tydzień).

Z dniem 1 września p. Eugenijusz Meller opuścił zajmowane miejsce. Pełniący obowiązki nauczyciela p. Fr. Regulski rozpoczął swoję pracę do 15 września 1911 r. i wykładał nauki przyrodnicze.

Nauczyciel p. Henryk syn Józefa Kozłowski, ukończył kurs nauk w Seminarjum Nauczycielskiem w Białej, służy w szkole 16 lat, wykłada język rosyjski (12 lek. na tydzień) historję Rossyi (14 lek. na tydzień) i geografję Rossyi (1 lek. na tydzień).

Ogrodnik p. Zygmunt syn Józefa Drzewiecki, ukończył szkołę ogrodniczą przy ogrodzie Pomologicznym w Warszawie, prowadzi z uczniami pracę w sadzie, szkółkach i ogrodzie warzywnym, a także wykłada sadownictwo i warzywnictwo (4 lek. tygodniowo).

По найму:

Адамъ Новаковскій, бухгалтеръ-секретарь оставилъ свою должность 15-го Октября 1911 года; его обязанности исполняетъ учитель г. А. Остроменцкій.

Антонъ Байковскій, учитель музыки и пѣнія, окончилъ Варшавскій Музыкальный Институтъ, одновременно служитъ органистомъ при Собѣшинскомъ костелѣ; состоитъ на службѣ 8 лѣтъ.

Завѣдующій молочной фермой, руководитъ практичес-кими занятіями учениковъ по молочному дѣлу.

Кузнецъ — образовательная подготовка практическая — руководитъ практическими занятіями учениковъ по кузнечному ремеслу.

Плотникъ — образовательная подготовка практическая — руководитъ практическими занятіями учениковъ.

Фельдшеръ — образовательная подготовка практическая въ военной службъ, служилъ въ школъ 10 лътъ.

Свъдънія объ учащихся въ Собъшинской низшей Сельско-хозяйственной школъ за 1911/12 уч. годъ.

Наличной составъ учащихся въ нач. уч. г Окончили курсъ теоретич. наукъ и уъхали на	ر 120	учен.
практику	18	33
Получили аттестаты	17	"
Исключено по малоуспъшности	8	"
Поступило въ отчетномъ году	34	"
Въ началѣ 1912 г. состояло	19 y	
а) по содержанію:		
Своекоштныхъ.	76 y	чен.
Стипендіянтовъ В. О. З. К. по 100 руб.	11	22.
" В. О. З. К. по 75 "	3	"
" В. О. З. К. по 50",	13	" "

Służący w szkole:

Adam Nowakowski buchalter-sekretarz opuścił zajmowane stanowisko 15/X 1911 r., a pracę tę objął dodatkowo nauczyciel p. A. Ostromęcki.

Antoni Bajkowski, nauczyciel muzyki i śpiewu, ukończył Warszawskie Konserwatorjum Muzyczne, pełni jednocześnie obowiązki organisty przy Kościele Sobieszyńskim. W szkole pełni obowiązki 8 lat.

Mleczarz prowadzi z uczniami zajęcia praktyczne z mleczarstwa.

Kowal, wykrztałcenie praktyczne, uczy praktycznie rzemiosła kowalskiego.

Stelmach, wykształcenie praktyczne, uczy praktycznie rzemiosła stolarsko-kołodziejskiego.

Felczer, przygotowanie praktyczne w służbie wojskowej, służy w szkole lat 10.

Wiadomości o uczących się w Sobieszyńskiej szkole rolniczej niższej za rok szkolny 1911/12.

Na początku i Ukończyło k								120	uczni
w szkole i wyjecha								18	**
Otrzymało ate								17	••
Wydalono z p									77 -
ukach i zajęciach p								8	_
Przyjęto w rol								34	7) "
Na 1 stycznia				-					**
							·	110	"
a)	Co	dо	utr	z y m	a n i	a:			
Na swoim kos	zcie							7 6	uczni.
Stypendystów	War.	Tow.	Os.	Rol.	рo	100 1	b.	11	22
"	"	"	77	77	ро	75	"	3	,,
77	"	מ	"	"	po	50	77	13	27 ·

Стипендіянтовъ В. О. З. К. по 25 " 1 учен. " Кѣлец. СХ. Общ. по 100 руб. 3 " частныхъ лицъ 20 " "
Въ приготовительномъ классѣ
Римско-католическаго
г) по возрасту:
14 лѣтъ 7 учен. отъ 15 до 16 лѣтъ 25 л л 17 — 18 л 34 л л 18 — 21 л 35 л д) по происхожденію: Крестьянъ 54 учен. Другихъ сословій . 47 л е) по предварительному образованію: Изъ 2 кл. начал. уч. 22 учен. л 1 кл. л 47 л Съ домашн. образ. 32 л
ж) по мъсту жительства:
Съдлецкой губ 24 учен. Люблинской " 22 " Радомской " 10 " Варшавской " 5 " Кълецкой " 7 " Ломжинской " 6 " Плоцкой " 4 " Сувальской " 2 "

•
Stypendystów War. Tow. Os. Rol. po 25 " 1 uczni
" Kieleckiego Tow. Rol. po 100 " 3 "
" Osób prywatnych 20
b) Według klas:
W klasie przygotowawczej 21 uczni
" I-ej
" II-ej 29 "
" III-ej
Na praktyce
c) Według wyznania:
Katolików 119 uczni
d) Według wieku:
14 letnich 7 uczni
od 15 do 16 lat 25 ,
17-18 , 34 ,
18 - 21 ,
e) Według pochodzenia:
Włościan 54 uczni
Innuch standar
·
f) Według przygotowania:
Z 2 kl. szkół elementarn. 22 uczni
_ 1 " " 47 "
Z domowego wychowania 32 "
g) Według miejsca zamieszkania:
Z guberni Siedleckiej 24 uczni
" Lubelskiej 22 "
"Radomskiej 10 "
" Warszawskiej . 5 "
"Kieleckiej . 7 "
"Łomzyńskiej 6 "
" Płockiej 4 "
"Suwalskiej 2 "

Петроковской	губ.	••	3	учен.
Варшавской	77		10	"
Виленской	77		3	77
Кіевской	"		2	n
Минской	77		3	77

Занятія теоретическія:

Чис	сло учеоныхъ днеи:					
Въ	приготовительномъ	классѣ			•	147
77	I-мъ	,,				
27	II-MЪ	n				114
	III-MT		_			113

Распредѣленіе учебныхъ дней по мѣсяцамъ и классамъ:

					Приг.	I кл.	II кл.	III кл.
Январь.					8	8	8	8
Февраль					26	20	20	2 0
Мартъ.	٠.	•		•	24	23	22	2 2
Апрѣль.					16 ´	14	14	14
Май .				•	10	5	5	5
Октябрь			•	•	24	16	16	16
Ноябрь					24	20	20	20
Декабрь					15	13	14	13

Число преподанныхъ уроковъ въ 1911 году.

J	Приг.	кл. I	кл. П	қл. III
Общеобразов. предм	474	36 8	60	60
Естествовъдъніе	51	108	76	66
Спеціальные предметы.	63		32 0	326

Каникулы въ отчетномъ году продолжались съ 9/22 Декабря по 10/23 Января (рождественскіе) и съ 31-го Марта (13 Апрѣля) по 6/19 Апрѣля, всего 35 дней.

Способы провърки успъховъ учащихся.

Пріемъ учениковъ въ приготовительный и І-ый классъ производится на основаніи вступительныхъ экзаменовъ, ко-

Z guberni	Piotrkowskiej	3	77
"	Warszawskiej	10	77
"	Wileńskiej .	3	77
"	Kijowskiej .	2	77
79	Mińskiej	3	,,

Zajęcia teoretyczne.

Licz	ba dni	poświęconych na	uce	9				
		przygotowawczej						147
	"	I-ei						119
,,	99	II-ei						114
	77	III-ei					-	113

Podział dni naukowych w miesiącach i klasach:

				Pr	zygot	ki. l.	kl. 11.	kl. III.
Styczeń .	•		•		8	8	8	. 8
Luty					26	20	2 0	20
Marzec .					24	23	22	2 2
Kwiecień.					16	14	14	14
Maj					10	5	5	5
Październik					24	16	16	16
Listopad .					24	2 0	20	20
Grudzień.					15	13	14	13

Ilość lekcyi udzielonych w 1911 r.

	P	rzygot.	kl. 1.	kl. ll.	kl. 111
Przedmioty ogólne		474	368	60	60
Nauki przyrodnicze			108	7 6	66
_ specialne .		~ -		32 0	326

Wakacye w r. sprawozdawczym trwały od 9/21 Grudnia do 9/23 Stycznia (święta Bożego Narodzenia) i od $\frac{31.~Marca}{13~Kwietnia}$ do 6/19 Kwietnia, razem 35 dni.

Sposób sprawdzania postępów uczni.

Przyjmowanie uczni do kl. przygotowawczej i I-ej odbywa się na zasadzie egzaminów wstępnych, którym podlegają

торымъ подвергаются всѣ безъ исключенія кандидаты. Въ отчетномъ году вступительные экзамены производились 16/29, 17/30 и 18/31 Августа. Изъ 52 кандидатовъ въ приготовительный классъ и 18 кандидатовъ въ І-ый классъ, принято въ приготовительный классъ 28 и въ І-ый 6.

Ученики получаютъ два раза въ годъ свидѣтельства объ успѣхахъ въ наукахъ, практическихъ занятіяхъ и поведеніи, а именно: 5/18 Декабря передъ выѣздомъ на праздники Рождества Христова и 9/22 Іюня въ концѣ учебнаго года.

Для поставленія отмѣтокъ за 1-ое и 2-ое полугодіе учебнаго года устраиваются для всѣхъ учениковъ репетиціи по пройденнымъ за это время курсамъ.

Переходные экзамены производились въ 1-ой половинъ Іюня.

Въ 1911 году переведено:

Изъ	приготовит.	класса	ВЪ	I-ый .			20	учениковъ
77	I	"	1)	II-ой.			21	"
"	II	"	"	Ш-ій .			21	

Малоуспъшные ученики не переводятся въ слъдующіе классы, и не имъя возможности остаться въ томъ же классъ на второй годъ, должны школу покинуть.

Экзамены теоретическіе и практическіе для учениковъ III-го класса школы бываютъ обыкновенно въ первой половинъ Іюня.

Въ отчетномъ году экзаминовались 20 учениковъ III-го класса; изъ нихъ 18 выдержали успѣшно экзамены и отправлены на годъ практики въ частныя имѣнія, одинъ оставленъ на 2-ой годъ въ III классѣ на основаніи спеціальнаго разрѣшенія попечителя школы, и одному выдано свидѣтельство о трехлѣтнемъ обученіи въ школѣ.

По окончаніи теоретических экзаменовъ для учениковъ III-го класса обыкновенно устраивается семидневная екскурсія въ образцовыя имѣнія, гдѣ ученики могутъ увидѣть то, чего въ школѣ не имѣли возможности видѣть. wszyscy bez wyjątku kandydaci. W roku sprawozdawczym egzamina wstępne odbyły sią 16/29, 17/30 i 18/51 Sierpnia. Z 52 kandydatów do kl. przygotowawczej i 18 kandydatów do kl. I-ej przyjęto do kl. przygotowawczej 28 i do kl. I-ej 6.

Uczniowie dostają dwa razy do roku świadectwa o postępach w naukach, zajęciach praktycznych i moralności: 5/18 grudnia przed wyjazdem do domu na święta Bożego Narodzenia i 9/22 Czerwca po ukończeniu roku szkolnego.

Dla powtórzenia kursu nauk i sprawdzenia postępów uczni za pierwsze i drugie półrocze roku szkolnego odbywają się repetycye z kursu nauk wykładanych.

Egzamina przejściowe odbywają się w pierwszej połowie Czerwca.

W roku 1911 promowano:

$\boldsymbol{Z}$	kl.	przygotowawczej	ďo	I-ej		٠	2 0	uczn
	"	I-ej	do	II-ej			21	77
	"	II-ej	do	III-ej			21	77

Uczniowie, nie robiący dostatecznych postępów w naukach, nie bywają promowani do klass wyższych, a nie mając możności pozostawania w tejże klassie na rok drugi, muszą szkoły opuszczać.

Egzamin z teoretycznego kursu nauk i zajęć praktycznych w szkole dla uczniów klassy III-ej odbywa się zwykle w pierwszej polowie czerwca.

W roku sprawozdawczym podlegało mu 20 uczni, z których 18 uznano za dostatecznie przygotowanych w naukach i zajęciach praktycznych i delegowano na roczną praktykę do majątków prywatnych, jednego pozostawiono na rok drugi w III-ej kl. za specjalnym pozwoleniem Kuratora Szkoły, a jednemu wydano świadectwo z 3-letniego pobytu w szkole.

Po ukończeniu egzaminów teoretycznych uczniowie III-e klassy zwykle odbywają tygodniową wycieczkę do gospodarstw wzorowo prowadzonych dla rozszerzenia poglądu na gospodarstwo i zobaczenia nieraz tego, czego, w szkole nie mieli możności widzieć.

Въ теченіи отчетнаго года ученики посѣщали опытную станцію въ Собѣшинѣ, гдѣ осматривали разные сорты хлѣбовъ, и корнеплодовъ, участвовали въ опытахъ съ искусственными удобреніями и т. п.

Ученики два раза посѣтили имѣніе Подліодовъ, гдѣ осматривали дренажъ земель и результаты дренажа, а также осматривали образцовое рыбное хозяйство, молочный скотъ Фризійской породы и сельское хозяйство.

Ученики два раза посътили имъніе Собъшинъ, гдъ присутствовали при посадкъ картофеля при помощи спеціальнаго приспособленія, осматривали рыбное хозяйство, молочный скотъ Фризійской породы и сельское хозяйство.

Ученики посътили имъніе Улонжъ, гдъ осматривали кооперативный мучный заводъ, устроенный сообразно послъднимъ требованіямъ техники.

Кромѣ того ученики были въ Люблинѣ на выставкѣ скотоводства, въ имѣніи Полична Радомской губ., гдѣ, кромѣ сельскаго и лѣснаго хозяйства, осматривали овчарню и молочный скотъ польской красной породы.

Наконецъ ученики посътили имъніе Собіеніе - Езіоры, гдъ осматривали раціональное коневодство и образцовое сельское хозяйство.

Списокъ ученикамъ, которые кончили курсъ теоретическій и практическій въ школѣ и отправлены на годичную практику въ имѣніяхъ.

Ne	Имя и Фамилія	Мъсто назначенія
5	Бялачевскій Степанъ Величко Владиславъ Вядровскій Янъ Гутковскій Степанъ Козакъ Александръ Крашевскій Мечиславъ	Калишаны, Радомской губ. Бышево Горай, Калишской г. Люблинскій Скотовый Союзъ Орловъ, Люблинской губ. Кожуховъ, Радомской губ. Рухна, Съдлецкой губ.

Wśród roku w różnych porach uczniowie zwiedzali stacyę doświadczalną w Sobieszynie, gdzie zapoznali się z różnemi odmianami zbóż, okopowych, z porównawczemi doświadczeniami z nawozami pomocniczymi i sposobami uszlachetniania zbóż.

Uczniowie odbyli dwukrotną wycieczkę do majątku Podlodów dla obejrzenia drenowania pól i rezultatów drenowania, obejrzenia wzorowo urządzonego rybołówstwa, obory mlecznej rasy Fryzyjskiej i gospodarstwa rolnego.

Uczniowie odbyli dwukrotną wycieczkę do majątku Sobieszyn dla obejrzenia działania dołownika tarczowego przy sadzeniu ziemniaków i zwiedzenia gospodarstwa rybnego, obory zarodowej rasy Fryzyjskiej i gospodarstwa rolnego.

Uczniowie odbyli wycieczkę do majątku Ułęż dla obejrzenia spółkowej mączkarni, urządzonej podług ostatnich wymagań techniki.

Pozatem uczniowie odbyli wycieczkę do Lublina na wystawę inwentarza, do majątku Poliana w guberni Radomskiej, gdzie oprócz gospodarstwa rolnego i leśnego, zwiedzali owczarnię i oborę mleczną rasy polskiej czerwonej.

Wreszcie uczniowie robili wycieczkę do majątku Sybienie Jeziory, gdzie zwiedzali racyonalną hodowlę koni zimnokrwistych i wzorowo prowadzone gospodarstwo rolne.

Imienny wykaz uczni, którzy ukończyli teoretyczny kurs nauk i zajęć praktycznych w szkole i spis majątków do których zostali przeznaczeni na roczną praktykę.

	and the second s	
№	Imię i Nazwisko	Dokąd został przeznaczony na praktykę
1 2 3 4 5 6	Białaczewski Stefan Wieliczko Władysław Wiadrowski Jan Gutkowski Stefan Kozak Aleksander Kraszewski Mieczysław	Kaliszany g. Radomska Byszewo-Goraj g. Kaliska Do Związku Hodowi. Lubelsk. Orłów g. Lubelska Kożuchów g. Radomska Ruchna g. Siedlecka

№	Имя и фамилія	Мѣсто назначенія
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16	Яржомбекъ Янъ	Собъшинъ, Съдлецкой губ. Мържинъ, Петроковской губ. Атлечизна, Гродненской губ. Хоцимовъ, Радомской губ. Сиховъ, Кълецкой губ. Быбытки, Ломжинской губ. Подоле, Радомской губ. Скржешевы, Варшавской губ. Яновице Гурне, Радомской г. Суха, Радомской губ. Кабаки, Гродненской губ.
18	Тыминскій Евгеній	Нецеславице, Кълецкой губ.

Ученики, состоящіе на практическомъ году въ частныхъ имѣніяхъ, представляютъ въ школу каждые три мѣсяца отчеты о своихъ наблюденіяхъ въ формѣ еженедѣльныхъ извлеченій изъ дневника работъ въ хронологическомъ порядкѣ. Кромѣ того по окончаніи практическаго года, представляютъ лично отчеты, содержащіе подробное систематическое описаніе даннаго имѣнія и хозяйства въ немъ, по особой программѣ, выработанной школой. По разсмотрѣній въ совѣтѣ школы отчетовъ и по устномъ переспросѣ каждаго изъ отбывшихъ практику главнымъ образомъ по вопросамъ непосредственно вытекающимъ изъ отчета, ученикамъ выдаются аттестаты.

Такой экзаменъ въ 1911 году былъ устроенъ 9/22 Іюня. Ученики въ числѣ 17 человѣкъ, отбывшіе годичную практику и представившіе удовлетворительные отчеты удостоены аттестатовъ.

Въ 1911 году получили аттестаты слъдующіе ученики:

- 1. Будзикъ Янъ
- 2. Венсакъ Францъ
- 3. Добржинскій Юліянъ
- 4. Экертъ Максимиліянъ
- 5. Григлицкій Петръ

N	Imię i Nazwisko	Dokąd zastał przeznaczony na praktykę
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18	Ogrzewalski Józef Rymaszewski Jan Śwital Michał	Sobieszyn g. Siedlecka Mierzyn g. Piotrkowska Atleczyzna g. Grodzieńska Chocimów g. Radomska Sichów g. Kielecka Bybytki g. Łomżyńska Podole g. Radomska Skrzeszewy g. Warszawska Janowice-Górne g. Radomska Sucha g. Radomska Kubaki g. Grodzieńska Nieciesławice g. Kielecka

ŧ

Uczniowie będący w majątkach prywatnych na praktyce, przedstawiają co kwartał sprawozdania do szkoły w formie tygodniowych wyciągów z dziennika czynności o swoich w tym czasie zajęciach.

Oprócz tego po ukończeniu praktyki rocznej przedstawiają osobiście sprawozdania t. j. treściwy, systematyczny opis danego majątku i systemu gospodarstwa w niem, według programu ustanowionego przez szkoły. Po rozpatrzeniu przez Radę szkoły sprawozdań i wysłuchaniu ustnych objaśnień i odpowiedzi każdego z odbywających praktykę, wydawane bywają uczniom świadectwa z ukończenia szkoły.

Taki egzamin w 1911 roku odbył się 22 czerwca; uczniowie w liczbie 17, którzy odbyli roczną praktykę i złożyli zadawalniające sprawozdania otrzymali świadectwa z ukończenia szkoły. W roku 1911 otrzymali świadectwa z ukończenia szkoły następujący uczniowie.

- 1. Budzik Jan
- 2. Wesak Franciszek
- 3. Dobrzyński Julian
- 4. Ekiert Maksymiljan
- 5. Gryglicki Piotr

- 6. Костецкій Феликсъ
- 7. Крынскій Сигизмундъ
- 8. Кудзя Владиславъ
- 9. Лягутко Чеславъ
- 10. Пульковскій Янъ
- 11. Свиталь Степанъ
- 12. Стыпулковскій Сигизмундъ
- 13. Фіютъ Иполитъ
- 14. Яблоновскій Ромуальдъ
- 15. Ярмолинскій Александръ
- 16. Очковичъ Іосифъ
- 17. Менжинскій Болеславъ

На выпускной экзаменъ учениковъ III класса и окончательные экзамены для учениковъ, отбывшихъ годичную практику въ частныхъ имѣніяхъ, обыкновенно приглашаются сосѣдніе помѣщики, представители Сельско-Хозяйственныхъ Обществъ и лица, которыя интересуются Сельско-Хозяйственнымъ образованіемъ. Кромѣ этихъ лицъ на экзаменъ въ отчетномъ году присутствовали: Предсѣдатель Комитета Общес. Землед. Колоній, кн. Северинъ Четвертынскій, Предсѣдатель Совѣта Управляющаго Отказомъ гр. Кицкаго, г. Людовикъ Гурскій, опекунъ отказа гр. Кицкаго г. К. Комеровскій.

Въ качествъ представителя Управленія Государ ственныхъ имуществъ присутствовалъ на экзаменахъ въ школъ младшій Лѣсный Ревизоръ Т. Г. Гаврюшинъ. Ученики, окончившіе курсъ школы, охотно принимаются влядѣльцами имѣній на годичную практику; обыкновенно въ школу поступаетъ гораздо больше требованій, чѣмъ въ ней учениковъ.

Для воспитанниковъ школы на годичную практику выбираются по возможности имѣнія, въ которыхъ управляетъ Хозяйствомъ или самъ владѣлецъ или лицо опытное въ Сельско-Хозяйственномъ дѣлѣ.

Въ Собъщинской Низшей Сельско-Хозяйствен. Школъ преподаются: 1) обще-образовательные предметы по программъ двуклассныхъ сельскихъ училищъ Министерства

- 6. Kostecki Feliks
- 7. Kryński Zygmunt
- 8. Kudzia Władysław
- 9. Łagutko Czesław
- 10. Pulkowski Jan
- 11. Śwital Szczepan
- 12. Stypułkowski Zygmunt
- 13. Fijuth Hipolit
- 14. Jabłonowski Romuald
- 15. Jarmoliński Aleksander
- 16. Oczkowicz Józef
- 17. Mężyński Bolesław

Na egzamin uczniów klassy III i ostateczny egzamin dla uczniów, którzy odbyli rok praktyki w majątkach obcych zwykle przybywa kilkanaście osób zapraszanych z pośród sąsiadów, delegatów Towarzystw Rolniczych i innych, interesujących się sprawami szkolnictwa. Niezależnie od tego na egzamin w roku sprawozdawczym przybył Prezes Komitetu Towarzystwa Osad Rolnych, ks. Seweryn Czetwertyński, Prezes Rady Zawiadującej zapisem hr. Kickiego p. Ludwik Górski, Opiekun zapisu p. K. Komierowski.

Od Zarządu Dóbr Państwowych delegowany był na egzamina, odbywające się w szkole Młodszy Rewizor leśny T. G. Gawriuszyn. Szkoła dotąd nie ma trudności w umieszczeniu uczni kończących nauki, na roczną praktykę, natomiast zwykle odbiera więcej żądań, niż wypełnić może.

Na roczną praktykę dla wychowańców szkoły wybiera się takie gospodarstwa, gdzie sam właściciel, lub osoba doświadczona prowadzi gospodarstwo.

W szkole wykładane są:

1) przedmioty ogólno-kształcące w zakresie 2 kl. szkół Ministerjum Oświaty, mianowicie — religja, języki rossyjski i polski, arytmetyka, geografja, historja Rossyi i kaligrafija; 2) na-

Народнаго Просвъщенія, а именно: Законъ Божій, русскій языкъ, польскій языкъ, ариеметика, географія, исторія Россіи и чистописаніе; 2) предметы по естествознанію: 3) спеціальные предметы: земледъліе, скотоводство, молочное дъло, огородничество, садоводство, практическая геометрія и землемъріе, законовъдъніе, а также краткія свъдънія по ветеринаріи и заразительныхъ болъзняхъ и леченіе важнъйшихъ болъзней у животныхъ.

Практиканты.

При школѣ, на основаніи разрѣшенія Департамента Земледѣлія, открыта съ 1897 года практика по сельскому козяйству вообще, по садоводстсу съ огородничествомъ и по молочному хозяйству.

Благодаря этой практик' им возможность знакомиться практически съ сельским в хозяйством т т лица, о которыя не отвъчаютъ требованіям в устава школы и лица, которыя вслъдствіе недостаточной подготовки не могутъ быть приняты въ школу. Число практикантов в ограничено до 18 человъкъ.

Въ число практикантовъ принимаются лица не моложе 15-ти лѣтъ, окончившія начальное училище, или, по крайней мѣрѣ, грамотныя.

Плата съ практикантовъ за содержаніе въ школѣ (продовольствіе, квартира, отопленіе, освѣщеніе и стирка бѣлья) установлены въ размѣрѣ 6 руб. въ мѣсяцъ, причемъ имѣются для практикантовъ 4 стипендіи Варшавскаго Общества Земледѣльческихъ Колоній по 72 руб.

Для лицъ, желающихъ получить свидътельство объ окончаніи практики, продолжительность практики установлена на 2 года.

Для лицъ, неизъявляющихъ желанія получить свидѣтельство, время практики не ограничено срокомъ, но должно быть опредѣлено при поступленіи практиканта.

uki przyrodnicze, 3) przedmioty specjalne — rolnictwo, hodowla, mleczarstwo, warzywnictwo, sadownictwo, geometrya praktyczna i miernictwo, prawoznawstwo oraz krótkie wiadomości z weterynaryi o chorobach zaraźliwych i leczeniu ważniejszych chorób zwierzęcych.

Praktykanci.

Przy szkole z decyzyi Departamentu Rolnictwa otwarta została 1897 r. praktyka gospodarstwa wiejskiego wogóle, sadownictwa z ogrodnictwem i gospodarstwa mlecznego, aby dać możność starszym ponad wymagania ustawy szkoły, lub mniej przygotowanym w naukach, korzystać z nauki rolnictwa. Liczba praktykantów ograniczona jest do 18 osób.

Kandydaci na praktykantów przy szkole przyjmowani są w wieku od 15 lat i starsi, umiejący przynajmniej czytać pisać i rachować.

Praktykanci za utrzymanie w szkole (życie, mieszkanie, opał, światło i opranie) płacą 6 rubli miesięcznie, dla niezamożnych przeznaczone są przez Tow. Osad Rolnych z funduszów hr. Kickiego 4 stypendya po 72 ruble.

Osoby, pragnące otrzymać świadectwo z ukończenia praktyki, pozostają na niej 2 lata.

Dla osób zaś, które nie pragną otrzymać świadectwa, czas praktyki jest dowolny, jednak przy przyjęciu z góry określony.

Практиканты могутъ заниматся въ сельскомъ хозяйствѣ, въ скотоводствѣ, молочномъ хозяйствѣ или въ садоводствѣ. Изученіе практикантами сельскаго хозяйства или отдѣльныхъ его отраслей достигается путемъ непосредственнаго личнаго исполненія ими всевозможныхъ текущихъ работъ въ школьномъ имѣніи, теоретическія же познанія ихъ расшираются лишь нѣкоторыми объясненіями работъ, которыя поручаются имъ въ зимнемъ сезонѣ учителями школы.

По окончаніи практики практиканты подвергаются испытанію въ практическомъ знаніи дѣла, и тѣ, которые успѣшно выдержали испытаніе, получаютъ свидѣтельство объ окончаніи практики.

Со времени открытія практики при школѣ до конца 1911 года принято на практику. . . . 125 лицъ Въ 1911 году принято на практику . . . 10 "Окончили практику и получ. свидѣтельство 8 "Въ концѣ 1911 г. осталось на практикѣ 18 "

Распредѣленіе практикантовъ.

а) по въроисповъданію:

Римско-католическаго . . 18

б) по возрасту:

18 1	тътъ.						- 3
19	27						5
20	77						4
21	n					•	3
22	"			·	·	•	2
25	**				•	•	1

в) по мъсту жительства:

Сѣдлецкой губ.			11
Люблинской губ.			6
Подольской губ.			1

Praktykanci mogą być przyjmowani do gospodarstwa rolnego, do gospodarstwa hodowlanego, do mleczarni, lub do ogrodnictwa. W działach tych kształcą się praktycznie przez udział w odpowiednich pracach na terenie szkoły, teoretyczne zaś wiadomości są im wykładane przez nauczycieli szkoły w czasie zimowym.

Po ukończeniu praktyki praktykanci poddawani są egzaminowi z kursów wykładanych im nauk i ci, którzy wykonują zadawalniające postępy, otrzymują świadectwa z ukończenia praktyki.

Od otwarcia praktyki przy szkole do końca 1911 r. przyjęto na praktykę . . . . 125 osób W roku 1911 przyjęto na praktykę . . . 10 " Ukończyło praktykę i otrzymało świadectwa 8 " W końcu r. 1911 pozostawało praktykantów 18 "

Podział praktykantów na kategorye.

a) Według wyznania:

Katolików 18

b) Według wieku:

Mających	18	lat	•			٠		3
n	19	27					*	E
, ,,	2 0	"		•		•		4
π	21	77			•.	•	•	3
n	22	77	•	•	•	•	•	2
n	25	77	•			•		1

c) Według miejsca urodzenia:

Z	gub.	Siedleckiej			11
	"	Lubelskiej.		•	(
	. ,,	Podolskiej.			1

г) по происхожденію.

Крестьянъ				15
Мъщанъ.		•		3

Въ отчетномъ году получили свидътельства объ окончаніи практики при школъ:

Ø.

- 1). Коваля Войцъхъ
- 2). Кудзя Станиславъ
- 3). Оборскій Іосифъ
- 4). Сливинскій Леонъ
- 5). Стефаніякъ Францъ
- 6). Тадро Янъ
- 7). Шиманскій Станиславъ
- 8). Ярмолинскій Болеславъ

Практическія занятія.

Практическія занятія учениковъ и практикантовъ при школѣ заключаются въ томъ, что участвуютъ лично во всѣхъ работахъ, исполняемыхъ въ имѣніи школы. Всѣ работы по хозяйству школы исполняются исключительно учениками и практикантами школы.

Всѣ занятія, имѣющія цѣлью содержаніе въ порядкѣ и чистотѣ классныхъ, спальныхъ комнатъ и столовой, также исполняются поочередно учениками и практикантами при школѣ.

Для постоянных занятій въ фольварчномъ хозяйствъ школы зимой обыкновенно одинъ классъ или практиканты исполняютъ практическія занятія.

Въ имѣніи школы ведется плодоперемѣнное сельское хозяйство 11-польное.

На 9 моргахъ, раздѣленныхъ на участки по ¹/₈ морга пространства, развидятся растенія, которыя трудно ввѣсти въ плодоперемѣнное хозяйство по поводу несоотвѣтственной почвы, какъ напримѣръ, различные сорты пшеницы, ржи, ячменя и овса, различные сорты гороха, бобика, кормовой свеклы и моркови кормовой, различные сорта картофеля,

d) Według pochodzenia:

W roku sprawozdawczym otrzymali świadectwa z ukończenia praktyki przy szkole następujący praktykanci.

- 1). Kawala Wojciech
- 2). Kudzia Stanisław
- 3). Oborski Józef
- 4). Śliwiński Leon
- 5). Stefaniak Franciszek
- 6). Tadro Jan
- 7). Szymański Stanisław
- 8). Jarmoliński Bolesław

Zajęcia praktyczne.

Zajęcia praktyczne uczni i praktykantów przy szkole polegają na osobistym udziale ich we wszystkich robotach, wykonywanych w gospodarstwie folwarcznem szkoły.

Wszystkie roboty w gospodarstwie szkoły wykonywane: są wyłącznie przez uczni i praktykantów przy szkole.

Wszystkie prace, mające na celu utrzymanie porządku i czystości w klassach, sypialniach, sali jadalnej również wykonywane są kolejno przez uczni i praktykantów przy szkole.

Aby umożliwić stały ruch gospodarstwa folwarcznego szkoły zimową porą zwykle jedna klassa lub praktykanci w godzinach rannych przeznaczani są do pracy praktycznej.

W gospodarstwie folwarcznem prowadzi gospodarstwo płodozmienne 11 polowe z uprawą żyta, kartofli, marchwi i końskiego zębu, łubinu, seradelli, wyki i pelanki, koniczyny i owsa.

Na 9 morgach, podzielonych na działki ¹/₈ morgi wielkości uprawiane są rośliny, które trudno wprowadzić do płodozmianu z powodu nieodpowiedniej gleby, jak różne odmiany pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa, odmiany grochu, bobik, różne odmiany buraków pastewnych i marchwi pastewnej.

клевера перелетъ, кукурузы, сахарное сорго, просо, ленъ, луговыя травы и нъсколько сортовъ яровой пшеницы.

На этихъ участкахъ ведутся различные сравнительные опыты съ вспомагательными удобреніями подъ озимые посъвы, яровыя, овощи и стручковыя растенія.

Ботаническій питомникъ имѣетъ 600 участковъ, каждый 1 кв. метръ. На этихъ участкахъ находится семьи важнѣйшихъ полезныхъ растеній и зламокъ. Питомникъ этотъ оказываетъ большую пользу при изученіи ботаники.

Фруктовый садъ и огородъ обнесенъ живой изгородью и раздѣляется на 8 участковъ, изъ которыхъ 4 занимаетъ фруктовый садъ, 2 огородъ и 2 питомники фруктовыхъ и декоративныхъ деревьевъ. Кромѣ того на питомники выдѣлено 2 морги, находящіеся въ низкой мѣстности надъ прудомъ.

Фруктовыя деревья придаются мелкимъ хозяевамъ-сосъдамъ. Большая часть сбора употребляется на довольствіе учениковъ; остатокъ же продается на съмена.

Въ саду расположена пасъка, въ которой находится около двухъ десятковъ ульевъ.

Общія гигіеническія условія школы превосходны, благодаря м'єстности, въ которой расположена школа.

Школьный домъ построенъ на песчаномъ холмѣ и окруженъ многочисленными деревьями, которыя посажены учениками школы.

Возлѣ дома находится колодецъ глубины 54° съ чистой ключевой водой, температура которой достигаетъ лѣтомъ 10° Ц.

Лѣтомъ ученики могутъ купаться въ прудѣ съ текущей водой, зимой въ паровой бани, находящейся въ спеціальномъ строеніи.

Дворъ школы соединяется съ 12-ти морговымъ сосновымъ лѣсомъ, который расположенъ на высокомъ холмѣ и служитъ для прогулокъ учениковъ во время свободное отъ занятій.

różne odmiany ziemniaków, koniczyny przelot, komonicy, kukurydzy, sorgo, cukrowe, proso, len, trawy łąkowe i kilka odmian pszenicy jarej.

Na tych działkach prowadzone są również doświadczenia porównawcze z nawozami pomocniczymi pod oziminy, jarzyny, okopowe i strączkowe.

Szkółka botaniczna składa się z 600 działek 1 metr kw. każda, na których ułożone są rodzinami ważniejsze rośliny pożyteczne i chwasty, co stanowi wielką pomoc przy nauce botaniki.

Ogród owocowy i warzywny otoczony jest żywopłotem świerkowym i podzielony na 8 kwater, z których 4 są pod sadem owocowym, 2 pod ogrodem warzywnym i 2 pod szkółkami drzew owocowych i ozdobnych. Oprócz tego pod szkółki przeznaczone jest 2 morgi, położone w nizkim miejscu nad stawem.

Drzewka owocowe rozsprzedawane są drobnym rolnikom w najbliższej okolicy. Znaczna część zbiorów zużywana bywa na pożywienie dla uczni, a zbywające ilości sprzedawane są na nasienie.

W sadzie ulokowana jest pasieka składająca się z kilkunastu celi.

Ogólne warunki higijeniczne szkoła ma doskonałe ze względu na swe położenie.

Dom szkolny położony jest na wzgórzu piasczystem, otoczony jest licznemi zadrzewieniami, wykonanemi przez uczni szkoły.

Tuż przy domu mieszkalnym jest studnia na głebokości 54° z czystą wodą źródłową, mającą latem 10° C.

Latem uczniowie korzystają z kąpieli w stawie z wodą bieżącą, zimą z łaźni parowej, pomieszczonej w oddzielnym budynku.

Z podwórzem szkolnym łączy się 12 morgowy las sosnowy, położony na wysokiem wzgórzu, przeznaczony na przechadzki dla uczni w czasie wolnym od zajęć.

Ученики имѣютъ свой оркестръ, въ которомъ 16 духовыхъ инструментовъ. Руководитъ оркестромъ спеціалистъ по части пѣнія и музыки. Желающіе могутъ обучаться пѣнію.

Въ школъ устраиваются иногда танцовальные вечера и любительскіе спектакли.

Въ школъ существуетъ пожарная команда, состоящая изъ учениковъ. Общимъ руководителемъ команды состоитъ инструкторъ инж. г. Тулишковскій, а спеціальнымъ одинъ изъ учителей школы.

Зимой ученики могутъ кататься на 50-ти морговомъ прудъ. По воскресеніямъ и праздникамъ ученики сопровождаемые однимъ изъ учителей, отправляются въ костелъ на богослуженіе. Утромъ и вечеромъ ученики собираются для общей молитвы.

Для больныхъ устроено отдѣльное помѣщеніе и домашняя аптека подъ руководствомъ мѣстнаго фельдшера.

Врачъ въ случат необходимости прітажаетъ изъ мъстечка Рыки, находящагося на разстояніи 16 верстъ отъшколы.

Управляющій школой: Ст. Домославскій.

Dla urozmaicenia codziennego życia uczniowie mają orkiestrę, złożoną z 16 instrumentów dętych, kierowaną przez specyalistę nauczyciela śpiewu i muzyki. Chętni mogą się uczyć śpiewu.

Od czasu do czasu urządzane są zabawy taneczne i przedstawienia amatorskie.

Uczniowie mają zorganizowaną straż pożarniczą, kierowaną ogólnie przez instruktora inżyniera p. Tuliszkowskiego, a w szczegółach przez nauczyciela szkoły.

Zimą uczniowie korzystają ze ślizgawki na 50 morgowym stawie. W niedzielę i święta uczniowie idą pod opieką jednego z nauczycieli do kościoła na nabożeństwo. Z rana i wieczorem uczniowie odmawiają wspólnie modlitwy.

Dla chorych jest infirmerja i domowa apteczka pod opieką miejscowego felczera.

Lekarz wzywany jest w miarę potrzeby z miasteczka . Ryki, odległego od szkoły o 16 wiorst.

Kierownik szkołą: St. Domosławski.

Сельско-хозяйственная опытная станція

въ Собъщинъ въ 1910/11 г.

STACJA DOŚWIADCZALNA

w Sobieszynie w r. 1910/11.

Сельско-хозяйственная опытная станція въ СОБЪШИНЪ въ 1910/11 г.

Въ отчетномъ году кончился дватцатипятилътній періодъ существованія Собъшинской опытной станціи. По сему поводу рѣшено изданіе отдѣльной монографіи о дѣятельности станціи за все время ея существованія, и здѣсь приводимъ только кассовой отчетъ за 1910/11 годъ.

Приходъ.

1).	Остатокъ 1909/10 г	13 9 Руб. 85 коп.
2).	Доходы опытнаго поля	2775 " 15 "
3).	Доходъ химической лабораторіи	2471 " 45 "
4).	Ежегодная субвенція	5124 " 99 "
	Итого	11311 Руб. 44 коп.

расходъ.

1).	Издержки администраціи	5634	Руб.	17 коп	ı.
2).	Издержки по опытному полю .	1791	77	61 "	
3).	Издержки лабораторіи	2134	"	19 "	
4).	Библіотека	240	53	41 "	
5).	Медицинская помощь	52	77	57 "	
6).	Общія издержки	492	"	56 ,	
	Остатокъ 1 Іюля 1911 г			93 ,	
	Итого	10511	Pvб	44 vor	 1.

STACJA DOŚWIADCZALNA

w SOBIESZYNIE w r. 1910/11.

Z powodu dwudziestopięcio lecia Stacyi Doświadczalnej w Sobieszynie, które przypada w roku sprawozdawczym, postanowionem zostało wydanie oddzielnej broszury o działalności Stacyi za cały czas jej istnienia, wobec czego na tem miejscu podajemy tylko sprawozdanie kasowe za rok 1910/11.

Przychód.

1).	Przeniesiono z r. 1909/10	139	Rub.	85	kop.
2).	Dochód z pola doświadczalnego.	2775	77	15	37
3).	Dochód z pracowni chemicznej.	2471	37	45	"
4).	Z rocznej subwencyi	5124	n	99	27
	Razem	10511	Rub.	44	kop.

Rozehód.

1).	Koszty administracyi	5634	Rub.	17	kop.
2).	Wydatki na pole doświadczalne.	1791	n	61	3)
3).	Koszty utrzymania laboratorjum.	2134	"	19	77
4).	Koszty biblioteki	2 40	n	41	n
5).	Pomoc lekarska	52	17	57	n
,	Wydatki ogólne			56	27
,	Saldo w d. 1 Lipca 1911 r.				77
	Razem	10511	Rub.	44	kop.